

18 Σεπτ. 2021

Ναυτιλία - Προσαρμογή στην Αντιμετώπιση της (Κλιματικής) Αλλαγής : Το Πακέτο «FIT FOR 55%» της ΕΕ, του κ. Γιώργου Α. Τσαβλέρη

Είναι γνωστό σε όλους πως η ναυτιλία έχει γίνει τρόπον τινά ένας στόχος μη συμμόρφωσης στους κανονισμούς για τη διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντός μας - κάτι που είναι εντελώς αβάσιμο και άδικο. Σε τελική ανάλυση, τα πλοία που χρησιμοποιούν οι εφοπλιστές κατασκευάζονται από ναυπηγούς / κατασκευαστές κινητήρων και τροφοδοτούνται από εταιρείες πετρελαίου. Η κοινή λογική προτείνει ότι οι εταιρείες πετρελαίου και οι κατασκευαστές κινητήρων θα πρέπει να είναι το πρώτο θέμα της ατζέντας για συμμόρφωση.

Σε αυτή την κλιματική κρίση που αντιμετωπίζουμε, τα πάντα αφορούν στο περιβάλλον. Με γνώμονα λοιπόν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, ο Πρόεδρος Von der Leyen δημοσίευσε φέτος τον Ιούλιο, έκθεση για την πράσινη συμφωνία της ΕΕ "FIT FOR 55" που αφορά σε όλους τους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Η έκθεση περιέχει 12 νομοθετικά σχέδια, εκ των οποίων τα 6 θα ισχύουν για τη ναυτιλία.

Προέκυψαν προστριβές μεταξύ της ΕΕ και του IMO. Ο κύριος συντονιστικός φορέας για τη ναυτιλία μπορεί να είναι μόνο ο IMO, ο οποίος είναι η παγκόσμια αρχή καθορισμού προτύπων για την ασφάλεια, την διαφύλαξη, τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της διεθνούς ναυτιλίας αλλά και του κόσμου γενικότερα. Ο ρόλος του IMO στόχευε ανέκαθεν στην πρόληψη της παγκόσμιας ωκεάνιας ρύπανσης από πλοία και ναυτιλία, για αυτό και κάθε νομοθετικό σχέδιο οφείλει να τεθεί υπό την αιγίδα του IMO.

Το EU ETS (συναλλαγές με άλλους τομείς) είναι μία από τις κύριες προτάσεις της υλοποίησης του στόχου της ΕΕ για επίτευξη καθαρών μειώσεων των εκπομπών, σε ποσοστό τουλάχιστον 55% έως το 2030, συγκριτικά με τα επίπεδα του 1990, όπως ορίζει ο Ευρωπαϊκός Νόμος για το Κλίμα.

Η Επιτροπή προτείνει τη μείωση των εκπομπών από τους τομείς ETS της ΕΕ στο 61% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2005. Πρόκειται για αύξηση 18% μονάδων σε σύγκριση με τη σημερινή μείωση των εκπομπών κατά 43%. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η πρόταση της Επιτροπής είναι η άμεση ετήσια μείωση των εκπομπών κατά 4,2%. Η Επιτροπή εκτιμά ότι σε ένα πιθανό σενάριο, οι εκπομπές από τη ναυτιλία αναμένεται να αυξηθούν κατά 14% μεταξύ 2015-2030 και 34% μεταξύ 2015 και 2050.

Στη νομοθεσία της ΕΕ, δεν έχουν υιοθετηθεί πρόσφατα άλλοι τομείς να αφορούν στα περιβαλλοντικά ζητήματα της ναυτιλίας. Τα εν λόγω νομοθετικά σχέδια θα υπόκεινται σε εκτενείς διαβουλεύσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ (Συμβούλιο Υπουργών, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Οι διαβουλεύσεις αναμένονται να

πραγματοποιηθούν το 2021-2022, με “πρόθεση για πίεση” από την ECSA και τις εθνικές ενώσεις εφοπλιστών.

Οι κυριότερες προτάσεις αποστολής στο πακέτο για την κλιματική αλλαγή «FIT FOR 55» είναι:

- Σχέδιο οδηγίας για το EU ETS για τη ναυτιλία
- Καύσιμα, ο κανονισμός της ΕΕ για τη ναυτιλία
- Οδηγίες για τη φορολογία της ενέργειας

Και οι τρεις προτάσεις είναι προβληματικές για τη ναυτιλία λόγω του ότι συνεπάγονται περιφερειακή εφαρμογή που υπονομεύει το διεθνές πεδίο μιας παγκόσμιας βιομηχανίας όπως η ναυτιλία (η οποία απαιτεί διεθνείς λύσεις μέσω IMO). Δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων και ειδικότερα του τομέα των «ελεύθερων φορτηγών πλοίων» (ως «ελεύθερα φορτηγά πλοία» ορίζονται τα πλοία που δεν εκτελούν τακτικά δρομολόγια από λιμένα σε άλλον λιμένα, αλλά καλούνται σε οποιοδήποτε λιμένα όπου μπορεί να παραληφθεί φορτίο).

Τα σχέδια προτάσεων για τη ναυτιλία επιβάλλουν υποχρεώσεις στους πλοιοκτήτες, οι οποίες πρέπει να εκπληρωθούν από τους παρόχους καυσίμων και τους κατασκευαστές κινητήρων πλοίων (π.χ. καύσιμα για την ναυτιλία της ΕΕ). Είναι όμως ασυνεπείς και ασυνάρτητοι μεταξύ τους. Επιβάλλουν γραφειοκρατικά βάρη στις μικρές και μεσαίες ναυτιλιακές εταιρείες που περιορίζουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Να διευκρινίσουμε πως δεν προσπαθούμε να αποφύγουμε την ευθύνη μας στην παγκόσμια προσπάθεια μείωσης των εκπομπών CO₂ - σαν ένα θυμωμένο παιδί, που «πετάει τα παιχνίδια του από το καροτσάκι». Προκαλούμε διαρκώς τον εαυτό μας προωθώντας την κλιματική αλλαγή, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες. Όλοι οι τομείς της ναυτιλίας δίνουν έμφαση στην μείωση του αποτυπώματος άνθρακα συνεχώς και αδιαλείπτως επί πολλά χρόνια. Για πάνω από 100 χρόνια, οι ναυπηγοί και οι μηχανικοί αφιερώνουν χρόνο στην τελειοποίηση των κινητήρων εσωτερικής καύσης σε όλους τους τύπους σκαφών. Σήμερα, η ναυτική βιομηχανία ανταποκρινόμενη στην κλιματική αλλαγή, κινείται με επιταχυνόμενους ρυθμούς για την ανάπτυξη σκαφών που έχουν οικονομική απόδοση στην κατανάλωση, λειτουργούν με καθαρότερα καύσιμα και σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν χρησιμοποιούν καθόλου καύσιμα.

Πιθανώς η ναυτιλία έχει στοχοποιηθεί επειδή δεν έχει πραγματοποιηθεί μια συντονισμένη και πειστική προσπάθεια από την ναυτιλιακή κοινότητα για την δραστική μείωση των εκπομπών CO₂. Επιπλέον, θα έπρεπε να είμαστε πιο διαφανείς με τις απαντήσεις και τις τεράστιες προσπάθειές μας, στη λήψη μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντός μας. Αυτή ήταν η βασική αιτία για να κατηγορηθεί ο ναυτιλιακός τομέας ως ένας από τους κύριους ενόχους εκπομπών CO₂, με τις θαλάσσιες μεταφορές να εκπέμπουν 940 εκατομμύρια τόνους CO₂ ετησίως, ήτοι το 2,5% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Οι εταιρείες καυσίμων με την αλόγιστη εκμετάλλευση των παγκόσμιων αποθεμάτων πετρελαίου, φυσικού αερίου και άνθρακα, συνδέονται άμεσα με περισσότερο από το 1/3 όλων των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στον κόσμο. Νέα δεδομένα ερευνητών παγκοσμίου φήμης, αποκαλύπτουν πώς οι κρατικές και πολυεθνικές εταιρείες πετρελαίου οδηγούν την κλιματική κρίση σε πρωτοφανείς καταστροφές για το μέλλον της

ανθρωπότητας και συνεχίζουν να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους, παρόλο που έχουν πλήρη επίγνωση των επιπτώσεων της βιομηχανίας στον πλανήτη.

Το φετινό καλοκαίρι, με τα αμείλικτα κύματα καύσωνα και τις φονικές πυρκαγιές, συνιστά τόσο ανθρώπινη τραγωδία όσο και οικολογική καταστροφή. Οι πυρκαγιές που κατέστρεψαν ανθρώπινες ζωές, περιουσίες, την οικονομική υποδομή της χώρας μας, χλωρίδα και πανίδα -όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά σε όλο τον κόσμο - καταστούν πιο ξεκάθαρο από ποτέ ότι έχουμε ένα κλίμα σε κρίση.

Τον Νοέμβριο του 2021, το Ηνωμένο Βασίλειο θα φιλοξενήσει μια εκδήλωση που πολλοί πιστεύουν ότι είναι η τελευταία μας ευκαιρία να τεθεί υπό έλεγχο η κλιματική αλλαγή. Το «COP26» (η 26η ετήσια σύνοδος κορυφής) είναι η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή του 2021 που θα πραγματοποιηθεί στη Γλασκώβη. Το COP21 πραγματοποιήθηκε το 2015 και έτσι γεννήθηκε η Συμφωνία του Παρισιού. Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ αποχώρησε επίσημα από τη Συμφωνία του Παρισιού τον Ιούνιο του 2017 και ο Πρόεδρος Μπάιντεν επανεντάχθηκε στην παγκόσμια προσπάθεια τον Φεβρουάριο του '21.

Έχουμε ευθύνη να μειώσουμε τη δική μας αναλογία στις παγκόσμιες εκπομπές αερίων, ευθύνη την οποία παίρνουμε πολύ σοβαρά. Ωστόσο, αυτό που ζητάμε είναι η ευρωπαϊκή ναυτιλία, μέσω ευρωπαϊκών ιδρυμάτων, να καταστήσει όσο το δυνατόν ένα «περιορισμό ζημιών» για την εφαρμογή των προτάσεων που καθίστανται νομικά υποχρεωτικές. Στο τέλος της ημέρας, πρέπει να αναρωτηθούμε, τι μπορούμε να κάνουμε για τον πλανήτη μας;

